

ÚT 14. 5. + ST 15. 5. 19:00 S-Cube
TUE 14 May + WED 15 May 7.00 p.m. S-Cube

Katharina Schmitt

SAM

Studio Hrdinů

& Pražské komorní divadlo

Studio of Heroes

& Prague Chamber Theatre



překlad [translation](#) Viktorie Knotková
dramaturgie [dramaturgy](#) Hermann Seeler
projekce [projection](#) Štěpán Vodrážka
hudba a korepetice [music and rehearsal](#) Sára Bukovská
režie, scéna a kostýmy [stage design, costumes and directed by](#)
Kamila Polívková

premiéra 27. 4. 2012
[premiere 27 April 2012](#)

hrají [cast](#)
Karel Roden, Jan Dvořák

O izolaci člověka nemůže být bez cizích lidí řeč.

Od chvíle, kdy Marcel Duchamp vystavil pisoár jako umělecké dílo, prohlásili nesčetní umělci sami sebe za námět své práce a vlastní život za umění. Taiwanský konceptuální umělec Tehching Sam Hsieh (nar. 1950) věnoval umění ve svých prvních čtyřech performancích tolik času a prostoru, až úplně pohltilo jeho život.

I jeho životem inspirovaná postava Sam ve stejnojmenné hře německé dramatičky Kathariny Schmitt zkoumá hranice svých možností. Sam, ztvárněný vynikajícím Karlem Rodenem, tráví jeden rok dobrovolně uvězněný ve vlastnoručně vyrobené kleci. Během experimentu nesmí mluvit, číst, psát ani sledovat žádná média; každý den dostává stejné jídlo a ve stejnou dobu ho navštěvuje jediný člověk, který pořídí jeho fotografii. Po ukončení jednoleté samovazby už Sam není schopen pravidla, která si sám určil, porušit a klec opustit – jeho vnitřní omezení jsou silnější než mřížje jeho dobrovolného vězení.

Režisérka Kamila Polívková se spolu s autorkou hry zamýšlí nad smyslem a úlohou umění v dnešním světě. Poukazuje na existenci pravidel, kterým se dlouhodobě a mnohdy nevědomě podřizujeme, abychom své životy učinili alespoň zdánlivě smysluplnějšími a pokusili se získat moc nad rychle plynoucím časem, kterým je náš život vymezen.

One cannot speak about isolation of man without other people.

From the moment when Marcel Duchamp displayed a urinal as a piece of art, several artists declared themselves the concept of their work and their life a piece of art. A conceptual artist Tehching Sam Hsieh (b. 1950) from Taiwan dedicated so much time and space to his first four performances that it completely swallowed his life.

The character of Sam is inspired by Sam Hsieh from Katharina Schmitt's play of the same name who explores the borders of his own capabilities. Sam, portrayed amazingly by Karel Roden spends one year voluntarily imprisoned in a cage of his own handiwork. During this experiment he cannot speak, read, write or watch any media; everyday he gets the same food and at the same time he is visited by one person who takes a picture of him. After the one-year solitary confinement, Sam is not able to obey the rules he created for himself and leaves the cage – his inner limits are stronger than the bars of his voluntary prison.

The director Kamila Polívková together with the playwright speculate about the meaning and role of art in the contemporary society. It proves the existence of rules that we unconsciously submit to make our lives more meaningful and try to gain power over the time that has been prepared for us and that is passing by.

Jak se stát výstavním exponátem

„Proč je pro lidi zajímavější, jaký kartáček používá Karel Roden, než to, co se děje v jejich vlastních životech?“, táže se dramaturg nejnovější inscenace Divadla Komédie v tištěném programu ke hře Kathariny Schmitt: SAM. A v kritickém tónu pokračuje: „Ale proč by to, co řekne nebo udělá Karel Roden, mělo být zajímavější než cokoli jiného? Protože kdyby to říkal Jan Novák, nikoho by to nezajímalo...“ A tak i v Komedii vyšli tomuto hvězdnému očekávání vstříc, a já, jejich divák, se z toho paradoxně raduji. Protože to, co v Komedii říká Karel Roden (nejen slovy, ale i nejistými pohledy, pohyby, mimikou, gestikou, celým svým nasazením) opravdu stojí zato. A nejen to: i samo téma Roden (= popularita, medialita) je vzato do hry, a obohacuje text o další (sebe)kritickou dimenzi.

(...) Divadlo Komédie tu pokračuje v průzkumu diváctví jako postoje ke světu, tedy v tématu, jež přinesly už skvěle aktualizované Handkeho texty Spílání publiku a Podzemní blues. Inscenace Kamily Polívkové obohacuje téma o nemožnost a faktickou iluzornost samoty, jež se neobejde bez zveřejnění (ba právě zveřejnění je jejím smyslem).

(...) V přesně vedené režii i jednoduché, nepopisné scénografii rozehrál Karel Roden velké existenciální téma zkoumání hranic lidské identity, téma rozpaků z nepravého bytí, studu za sebe i za svět, v němž být „jen tak“, neprakticky, sám sebou je čím dál tím nesplnitelnější úkol.

Vladimír Just, Lidové noviny / 3. 5. 2012

Umělec v kleci vlastního umění

Nejčitelnější tematická linie inscenace, pod jejíž režii a výpravou je podepsána Kamila Polívková, sleduje, jak se Sam (Karel Roden) s izolací vyrovnává. Vesmír postavy se smrskl na soubor praktických předmětů, které neustále obchází, popisuje a ritualizovaným způsobem používá. Abstrakci života do několika základních aktivit (spánek, příprava potravy, osobní hygiena) odpovídá i strohá, ale vizuálně působivá scéna. Herec, oblečený po velkou část hry do oranžové kombinézy, se jako jediný výtvarný akcent pohybuje na bílém pozadí podlahy a zadní stěny, se



kterým spoluvytváří ucelenou výtvarnou kompozici. Jednoduchost a přehlednost omezeného životního prostoru někdy naplňují Sama klidem, jindy v něm tato monotónnost vyvolává záchvaty vzteku či paniky.

Vytržení umělcovy existence z časoprostoru sdíleného společností, její zpomalení a zjednotvárnění, není lehké na jeviště přenést. Nejvíce se tomu tvůrci přiblížili v situaci, kdy si Sam vaří čaj. Bez hnutí čeká několik minut, než se mu v hnci ohřeje voda. Konvenční divadlo, obsesivně řetězí nejružnější herecké akce a třesoucí se před možnou ztrátou herecké energie, ustupuje do pozadí. Vše se zklidňuje a na malý okamžik je možné skutečně zahlédnout reálný předobraz divadelního díla – ve své době neznámého konceptuálního umělce Hsieha, který se pouští do riskantního a sebeobětavého experimentu a v odloučenosti přemítá o vlastní existenci.

Vojtěch Poláček, Kulturissimo.cz / 11. 5. 2012

Karel Roden zápasící v kleci jedné divadelní hry

Roden ztělesňuje Sama nuancovaně, se zenovým zklidněním a vyprázdněním i s výtrasky naléhavosti až téměř hysterie, vyplývající z jeho klecové izolace. Minimalizovanými a zadržovanými pohyby dokáže vyjádřit hnutí své mysli.

(...) Když se pak Roden vysouká z oranžového „pracovního“ oděvu, sejde do publika v tmavém obleku a bílé košili bez kravaty a komentuje dění na jevišti. Tam, na onom plátně, v promítaných filmových dotáčkách, vidíme ve stejném obleku a ve stejné košili tutéž postavu. Hranice mezi „objektem“, který je sledován, a mezi diváky, kteří jej sledují, se rozmývá a problematizuje, a to i proto, že ta postava v tmavém obleku a bílé košili je – jak Roden dává v komentáři na srozuměnou – návštěvníkem, který si přišel prohlédnout Sama. Tato partie, v níž se identity znejistňují a přelévají, končí možná vůbec nejsilnějším okamžikem inscenace, kdy Sam/návštěvník/Roden zpívá či možná lépe hlasově do prostoru cizelérsky pokládá gruzínskou píseň *Mtacmindis mtvare* (Měsíc nad Mtatsmindou) – tento kontemplativní okamžik dostává až náboženskou dimenzi. Náhhera. To jsou okamžiky, kvůli nimž se vyplatí chodit do divadla!

Josef Chuchma, iDnes.cz – Kavárna on-line / 2. 5. 2012



There on the screen we can see the same person in the same shirt and the same suit. The borderline between the "object" which is being watched and spectators who watch him is blurred and gets confusing because, as Roden himself explains – the person in dark suit and white shirt is also a visitor who came to have a look at Sam. This production where all the identities get mingled and mixed up, end in probably the most intense moment when Sam/the visitor/Roden starts singing or rather reciting a Georgian folk song *Mtacmindis mtvare* (The Moon over Mtatsminda) – this contemplative moment has a special even spiritual value. Amazing. Those are the moments worth going to the theatre!

Josef Chuchma, iDnes.cz – Kavárna on-line / 2 May 2012

Komedie Theatre continues in their exploration of audience as an attitude towards the outer world, the theme that was already studied by Handke's text of *Offending the Audience* or *Underground Blues*.

(...) In a very precise direction and simple non-descriptive stage design, Karel Roden acts out an existential theme of exploration of the border of human identity, theme of feeling embarrassed for oneself and the world where the decision to be "just yourself" is getting harder and harder to fulfil.

Vladimír Just, Lidové noviny / 3 May 2012

Kamila Polívková (1975) po absolvování scénografie na JAMU pracovala pro brněnské výtvarné studio Veselý Design (1993–1996), poté působila jako kostýmní výtvarnice v Divadle v 7 a půl v Brně (1996–1998). Vytvořila kostýmní výpravy a scénografie k více než šedesáti inscenacím v divadlech jako jsou Husa na provázku Brno (F. M. Dostojevskij: *Zločin a trest, Bratři Karamazovi*; A. Jarry: *Nadsamec*), Národní divadlo Brno (R. W. Fassbinder: *Hořké slzy Petry von Kantové*), Národní divadlo Praha (H. Müller: *Hamlet-stroj*), Městské divadlo Zlín (W. Shakespeare: *Romeo a Julie*; J. W. Goethe: *Faust*), Činoherní studio Ústí nad Labem (J. Penhall: *Plavý kůň*; A. P. Čechov: *Tři sestry*) aj.

Od roku 2004 působila v Pražském komorním divadle – Divadle Komedie jako kostýmní výtvarnice a scénografka. Podílela se na vzniku odbornou i laickou veřejností vysoce ceněných inscenací, které reprezentovaly české divadlo na mezinárodních festivalech a předních evropských scénách.

Po prvním inscenačním projektu *Květy skořicovníku* (podle textů čínské básnířky Li Čching-čao uvedeno ve spolupráci s Matějem T. Růžičkou v Divadle v 7 a půl Brno) přišel její režijní debut v Divadle Komédie – vlastní dramaturgie románu Thomase Brussiga *Hrdinové jako my* (2009), již následovaly inscenace *Víra, láska, naděje* (Ö. von Horváth, 2010) a monodrama *Sam* (2012). Zatím posledním režijním počinem je nastudování Sorokinova antiutopického románu *Den opričníka* (2013) na nově vzniklé scéně Studia Hrdinů.

After graduation from stage design at Janáček Academy of Music and Performing Arts, **Kamila Polívková** (b. 1975) worked for a Brno-based art studio Veselý Design and later between 1996–1998 she worked as a costume designer in the Theatre at 7 and a Half in Brno. She created stage and costume designs for more than sixty productions for theatres like *Goose on a String* Theatre in Brno (F. M. Dostoyevsky: *Crime and Punishment*, *The Brothers Karamazov*; A. Jarry: *The Supermale*), National Theatre Brno (R. W. Fassbinder: *The Bitter Tears of Petra Von Kant*), National Theatre Prague (H. Müller: *Hamletmachine*), Municipal Theatre Zlín (W. Shakespeare: *Romeo and Juliet*; J. W. Goethe: *Faust*), Drama Studio in Ústí nad Labem (J. Penhall: *Pale Horse*; A. P. Chekhov: *Three Sisters*) etc.

From 2004 she worked at the Prague Chamber Theatre as a costume and stage designer. She participated in creation of productions highly acclaimed by both critics and general public that represented the Czech theatre at international festivals and at leading theatres all around Europe.

After her first stage project *Cinnamon Flower* (based on poetry of Chinese poet Li Ching Chao produced in cooperation with Matěj T. Růžička at Theatre at 7 and a Half in Brno) she produced, at the beginning of the 2009/2010 season, her debut direction at Komédie theatre – her own dramatization of the novel by Thomas Brussig *Heroes Like Us* followed by *Faith, Hope, and Charity* by O. Hornáth in 2010 and monodrama *Sam* (2012). Her last direction is the production of Sorokin's dystopian novel *Days of the Oprichnik* (2013) as the new Studio of Heroes.

Tehching Sam Hsieh (nar. 1950) je legendární taiwanský konceptuální umělec a performer žijící v New Yorku, jehož práce ve velkých retrospektivních výstavách představily nejprestižnější světové galerie.

Jako čtyřiaadvacitiletý přijel bez povolení k pobytu do New Yorku, kde se několik let živil mytím nádobí a uklízením. V letech 1978–1986 uskutečnil pět celoročních performancí, pro které si stanovil tvůrčí podmínky vyžadující absolutní soustředění, disciplínu a odevzdanost. Prostřednictvím různých omezení docílil až šokující jednoduchosti, prostoty, čisté a jedinečné umělecké formy, která mu umožnila zkoumat samu podstatu nejzákladnějších lidských potřeb a zvyklostí. Následně pracoval na takzvaném *Třináctiletém plánu*, aby se s počátkem Milénia umělecky zcela odmlčel.

Studio Hrdinů vzniklo v roce 2011 jako otevřená divadelní scéna s jasným dramaturgickým záměrem a výrazným okruhem spolupracovníků, k nimž patří mj. Jan Horák, Katharina Schmidt, Kamila Polívková či Michal Pěchouček, herečky Ivana Uhlířová a Gabriela Míčová či herec Karel Dobrý. Ve své hlavní linii se zaměřuje na autorské, režisérské projekty s důrazem na spolupráci zahraničních a domácích divadelních tvůrců a na žánrové a oborové přesahy. Cílem je náročná, ale vstřícná umělecká dramaturgie, formálně jde o činohru s akcentem na experiment a výtvarnou stránku. Repertoár scény momentálně tvoří jednak úspěšné inscenace přenesené z jiných divadel (*Humanisti*, *Země beze slov*, *England*, *SAM*), jednak tituly již vytvořené pro prostor v podzemí Veletržního paláce Národní galerie v Praze, kde studio sídlí (*Církev*, *Den opričníka*, *Černá zrcadla*).

Studio of Heroes was created in 2011 as an open theatre stage with clear dramaturgical aim and distinctive circle of artists including Jan Horák, Katharina Schmidt, Kamila Polívková or Michal Pěchouček, actress Ivana Uhlířová and Gabriela Míčová or actor Karel Dobrý. The main dramaturgical line focuses on original directions mainly in Czech or foreign cooperation and on genre and field interference. The aim is a demanding yet forthcoming dramaturgy but formally it can be perceived as drama with emphasis on experiment and visual aspect of the production. The repertoire is formed by successful productions from different theatres (*Humanists*, *Wordless Country*, *England*, *SAM*), and also productions created right for the underground premises of the Veletrzní Palace of the National Gallery where the studio works (*The Church*, *Day of the Oprichnik*, *Black Mirrors*).